

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 48/18
Luksemburgā, 2018. gada 17. aprīlī

Spriedums lietā C-441/17
Komisija/Polija (Belovežas gārša)

Polijas veiktās meža apsaimniekošanas darbības attiecībā uz *Natura 2000* teritoriju *Puszcza Białowieska* pārkāpj Savienības tiesības

Šo darbību īstenošana izraisa šīs teritorijas daļas faktiski izzušanu

2007. gadā Komisija atbilstoši Dzīvotņu direktīvai¹ *Natura 2000* teritoriju *Puszcza Białowieska*, kas ietver trīs mežniecības – Belovežas, Brovskas un Hajnovkas –, apstiprināja par “Kopienas nozīmes teritoriju” dabisko dzīvotņu, kā arī atsevišķu dzīvnieku un putnu sugu dzīvotņu dēļ, kuru aizsardzība ir prioritāra. Šī teritorija ir arī putnu “īpaši aizsargājamā teritorija”, kas noteikta atbilstoši Putnu direktīvai². Komisijas ieskatā, *Natura 2000* teritorija *Puszcza Białowieska* ir viens no Eiropā vislabāk saglabātajiem dabiskajiem mežiem, kam raksturīgs liels daudzums vecu, tostarp simtgadīgu, koku un mirušas koksnes.

Egļu astonzobu mizgrauža³ pastāvīgas izplatīšanās dēļ Polijas vides ministrs 2016. gadā laikposmam no 2012. līdz 2021. gadam atļāva gandrīz trīskāršot koksnes ieguvi tikai Belovežas mežniecībā vien, kā arī veikt tādas aktīvās meža apsaimniekošanas darbības kā sanitāro cirti, apmežošanas darbības un atjaunošanas cirti zonās, kurās līdz šim jebkāda iejaukšanās bija izslēgta. Pēc tam 2017. gadā Valsts meža dienesta ģenerāldirektors attiecībā uz trim mežniecībām – Belovežas, Brovskas un Hajnovkas – pieņēma Lēmumu Nr. 51 “par egļu astonzobu mizgrauža apdzīvoto koku aizvākšanu un tādu koku izņemšanu, kas apdraud sabiedrības drošību un rada ugunsgrēka risku, visu vecuma grupu mežaudzēs [...] mežniecībās”. Tādējādi šajās trīs mežniecībās tika veikta sauso koku un egļu astonzobu mizgrauža apdzīvoto koku novākšana aptuveni 34 000 hektāru, savukārt *Natura 2000* teritorijas *Puszcza Białowieska* platība ir 63 147 hektāru lielā zonā.

Uzskatot, ka Polijas iestādes nav pārliecinājušās, ka šīs meža apsaimniekošanas darbības neaizskars *Natura 2000* teritorijas *Puszcza Białowieska* viengabalainību, Komisija 2017. gada 20. jūlijā cēla prasību Tiesā, lūdzot atzīt, ka Polija nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar Dzīvotņu un Putnu direktīvām⁴.

Šodien pasludinātajā spriedumā **Tiesa atzīst, ka Polija nav izpildījusi savus pienākumus**, kas izriet no šīm direktīvām.

Vispirms tā atgādina, ka ar Dzīvotņu direktīvu dalībvalstīm ir noteikta virkne īpašu pienākumu un procedūru, kuru mērķis ir nodrošināt, ka tiek saglabāts vai attiecīgā gadījumā atjaunots labvēlīgs Savienībā nozīmīgo dabisko dzīvotņu un savvaļas faunas un floras sugu aizsardzības statuss, lai

¹ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV 1992, L 206, 7. lpp.), kas pēdējo reizi ir grozīta ar Padomes 2013. gada 13. maija Direktīvu 2013/17/EK (OV 2013, L 158, 193. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV 2010, L 20, 7. lpp.), kas grozīta ar Direktīvu 2013/17.

³ Runa ir par kaitēkļu posmkāju vaboju sugu, kas apdzīvo galvenokārt egles.

⁴ Turklāt Komisija lūdza Tiesai uzdot Polijai līdz galīgā sprieduma pasludināšanai šajā lietā, izņemot sabiedriskās drošības apdraudējuma gadījumā, apturēt aktīvās meža apsaimniekošanas darbības noteiktās dzīvotnēs un mežaudzēs, kā arī mirušo simtgadīgo egļu aizvākšanu un koku izciršanu, lai palielinātu izmantojamās koksnes apjomu *Puszcza Białowieska* teritorijā. Komisija šo lūgumu papildināja, lūdzot, lai tiek noteikta kavējuma nauda gadījumā, ja izdotie rīkojumi netiktu pildīti. Ar 2017. gada 20. novembra rīkojumu Tiesa šo Komisijas lūgumu apmierināja (skat. Paziņojumu presei [Nr. 122/17](#)).

sasniegtu vispārīgāku mērķi – nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni attiecībā uz atbilstoši šai direktīvai aizsargātajām teritorijām. Tādējādi plānu vai projektu var atļaut tikai ar nosacījumu, ka kompetentās iestādes lēmuma par piekrišanu projekta īstenošanai pieņemšanas brīdī ir guvušas pārliecību, ka tam nav ilgstošas kaitīgas ietekmes uz attiecīgās teritorijas viengabalainību. Taču šajā gadījumā Tiesa konstatē, ka, neesot visiem atbilstošajiem datiem, lai izvērtētu attiecīgo aktīvas meža apsaimniekošanas darbību ietekmi uz *Natura 2000* teritorijas *Puszcza Białowieska* viengabalainību, Polijas iestādes pirms 2016. gada pielikuma un Lēmuma Nr. 51 pieņemšanas nav pienācīgi izvērtējušas šo ietekmi un tādējādi nav izpildījušas savu no Dzīvotņu direktīvas izrietošo pienākumu. Šajā ziņā Tiesa uzsver, ka ietekmes uz vidi novērtējums, kuru Polijas iestādes veica 2015. gadā⁵, nevarēja būt tāds, kas kļiedētu visas zinātniskās šaubas par 2016. gada pielikuma kaitīgo ietekmi uz *Natura 2000* teritoriju *Puszcza Białowieska*.

Turpinājumā Tiesa pārbauda, vai attiecīgās aktīvās meža apsaimniekošanas darbības var ietvert kaitīgas sekas šīm *Natura 2000* teritorijām *Puszcza Białowieska* aizsargātajām dzīvotnēm un sugām un tādēļ aizskart šīs teritorijas viengabalainību. Šajā ziņā tā konstatē, ka apstrīdētajos lēmumos nav ierobežojumu attiecībā uz koku vecumu vai mežaudzēm, uz kurām attiecas šīs darbības, īpaši atkarībā no dzīvotnes, kurā tās atrodas. Turklāt šajos lēmumos tiek atļauta koku ciršana “sabiedriskās drošības” iemeslu dēļ, nekādi neprecizējot konkrētus apstākļus, kas attaisno ciršanu šādu iemeslu dēļ. Tiesas ieskatā, Polijas argumentācija neļauj uzskatīt, ka attiecīgās meža apsaimniekošanas darbības var tikt pamatotas ar nepieciešamību apturēt egļu astoņzobu mizgraužu izplatīšanos.

Turklāt Tiesa atzīst, ka aplūkoto aktīvās mežsaimniecības darbību īstenošana liek izzust daļai no *Natura 2000* teritorijas *Puszcza Białowieska*. Tādējādi, pretēji Polijas apgalvotajam, šādas darbības nav pasākumi, kas nodrošina šīs teritorijas saglabāšanu. Šajā kontekstā Tiesa uzsver, ka egļu astoņzobu mizgrauzis 2015. gada apsaimniekošanas plānā⁶ nav norādīts kā potenciālas briesmas *Natura 2000* teritorijas *Puszcza Białowieska* viengabalainībai, bet tieši pretēji – kā potenciālas briesmas tajā ir identificēta simtgadīgo egļu un priežu, kuras apdzīvo egļu astoņzobu mizgrauzis, aizvākšana.

Visbeidzot Tiesa norāda, ka 2016. gada lēmums un Lēmums Nr. 51 nenovēršami ir tādi, kas izraisa to, ka tiek noplicinātas vai iznīcinātas noteiktu saproksilofāgo vaboļu sugu, kas ir aizsargātas ar Dzīvotņu direktīvu kā Savienībā nozīmīgas sugas, kurām nepieciešama stingra aizsardzība, vairošanās un atpūtas vietas.

Attiecībā uz Putnu direktīvu Tiesa norāda, ka tajā dalībvalstīm ir uzdots noteikt nepieciešamos pasākumus, lai izveidotu vispārēju aizsardzības sistēmu visām savvaļas putnu sugām. Ar šo direktīvu īpaši ir aizliegts apzināti iznīcināt vai bojāt attiecīgo putnu sugu ligzdas un olas vai pārvietot to ligzdas, kā arī apzināti traucēt putnus (īpaši vairošanās un ligzdošanas laikā), ja šādi traucējumi būtiski skar šīs direktīvas mērķus. Šajā ziņā Tiesa norāda, ka apstrīdētajos lēmumos, kuru īstenošana nenovēršami izraisītu šo putnu sugu vairošanās un atpūtas vietu noplicināšanu vai iznīcināšanu, nav konkrētu un īpašu aizsardzības pasākumu, kas ļautu gan izslēgt no to piemērošanas jomas apzinātu šo putnu dzīves un dzīvotņu aizskārumu, gan nodrošināt, ka tiešām tiek ievēroti iepriekš minētie aizliegumi.

Tādējādi Tiesa Komisijas celto prasību apmierina pilnībā.

⁵ Ir runa par plānoto pasākumu ietekmes uz vidi novērtējumu, kuru 2015. gadā veica *Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku* (Valsts meža dienesta Bjalistokas reģionālā nodaļa, Polija).

⁶ 2015. gada 6. novembrī *Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku* (Vides aizsardzības dienesta Bjalistokas reģionālās nodaļas direktors, Polija) pieņēma *Plan Zadań Ochronnych* (Apsaimniekošanas plānu), ar kuru ir noteikti aizsardzības mērķi un aizsardzības pasākumi attiecībā uz *Natura 2000* teritoriju *Puszcza Białowieska* triju mežniecību – Belovežas, Brovskas un Hajnovkas – teritoriju.

ATGĀDINĀJUMS: Prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi var celt Komisija vai cita dalībvalsts pret valsti, kas nav izpildījusi pienākumus, kuri izriet no Savienības tiesībām. Ja Tiesa konstatē valsts pienākumu neizpildi, attiecīgajai dalībvalstij ir jāizpilda spriedums, cik vien ātri iespējams. Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nav izpildījusi spriedumu, tā var celt jaunu prasību, lūdzot noteikt naudiskus sodus. Tomēr, ja Komisijai netiek paziņoti direktīvas transponēšanas pasākumi, Tiesa saskaņā ar Komisijas ieteikumu var noteikt sankcijas pirmā sprieduma stadijas laikā.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA mājas lapā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106